

به نام خداوند بخشنده مهربان

مفرح القلوب

شرح قانونچه چغمینی

www.ketab.ir

حکیم محمداکبر ارزانی دهلوی

خلاصه و بازنویسی نموداری :

مهدی صالحی

نقیسه حسینی یکتا

محمد ستایش

سرشناسه	: شاه‌ارزانی، محمد اکبر بن محمد، قرن ۱۲ ق.
عنوان قراردادی	: قانونچه فارسی، شرح
عنوان و نام پدیدآور	: مفرح‌القلوب: شرح قانونچه چغمینی / محمد اکبر ارزانی دهلوی؛ خلاصه و بازنویسی نموداری مهدی صالحی، نفیسه حسینی یکتا، محمد ستایش.
مشخصات نشر	: تهران: ایرانیان طب، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۳۱۷ ص.؛ مصور، جدول؛ ۲۲×۲۹ س.م.
شابک	: 0-63-6175-622-978
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: شرح قانونچه چغمینی.
موضوع	: چغمینی، محمود بن محمد، - ۷۴۵ ق. قانونچه -- نقد و تفسیر
موضوع	: پزشکی اسلامی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴ Medicine, Islamic -- Early works to 20th century
شناسه افزوده	: صالحی مهدی، ۱۳۵۸ -
شناسه افزوده	: حسینی یکتا، نفیسه، ۱۳۵۴ -
شناسه افزوده	: ستایش، محمد، ۱۳۴۹ -
شناسه افزوده	: چغمینی، محمود بن محمد، - ۷۴۵ ق. قانونچه، شرح
رده بندی کنگره	: R۱۲۸/۳
رده بندی دیویی	: ۶۱۰/۹۱۷۶۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۷۳۰۷۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا	

www.ketab.ir

مفرح‌القلوب (شرح قانونچه چغمینی)

حکیم محمد اکبر ارزانی دهلوی

خلاصه و بازنویسی نموداری: مهدی صالحی، نفیسه حسینی یکتا، محمد ستایش

ناشر: ایرانیان طب

نوبت چاپ: اول/ ۱۴۰۰

بها: ۱۵۰۰۰ تومان

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شابک: ۰-۶۳-۶۱۷۵-۶۲۲-۹۷۸

تلفن: ۰۲۱۸۸۹۹۶۳۵-۶۶۴۸۹۴۱

iraniantebcom

www.iranianteb.com

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفان است. کپی برداری از کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های PDF، لوح فشرده، عکس برداری، بازنویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، شبکه‌های اجتماعی، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی از ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود.

فهرست مطالب

۵	پیشگفتار
مقاله اول: امور طبیعی	
۹	مقدمه
۱۰	فصل اول: ارکان و امزجه
۱۵	فصل دوم: اخلاط
۲۵	فصل سوم: اعضاء
۲۸	فصل چهارم: قوا
۳۴	فصل پنجم: بقیه امور طبیعی
مقاله دوم: تشریح	
۳۹	فصل اول: عظام
۴۸	فصل دوم: بقیه اعضاء مفرده
۶۳	فصل سوم: اعضاء مرکبه
۷۰	فصل چهارم: ریه و قلب
۷۴	فصل پنجم: تشریح حجاب الصدر و معده
۷۸	فصل ششم: در تشریح کبد، طحال و مراره طحال
۷۹	فصل هفتم: بقیه اعضاء مرکبه
مقاله سوم: احوال بدن انسان و اسباب و علایم دلالت کننده به آن	
۸۵	فصل اول: صحت و مرض

۹۲	فصل دوم: اسباب ضروریه مغیره احوال بدن انسان و حافظ آن
۱۱۴	فصل سوم: اسباب ممرضه
۱۱۸	فصل چهارم: علایم دال بر احوال بدن انسان از جهت مزاج
۱۲۱	فصل پنجم: علایم دال بر احوال بدن انسان از جهت اخلاط

مقاله چهارم: نبض و تفسره

۱۲۷	فصل اول: بسائط نبض
۱۳۸	فصل دوم: انواع نبض مرکبه
۱۴۹	فصل سوم: در الوان بول
۱۶۰	فصل چهارم: قوام بول
۱۶۲	فصل پنجم: صفا و کدورت و قلت و کثرت بول
۱۶۴	فصل ششم: رسوب، احوال براز، عرق، نفث

مقاله پنجم: تدبیر افراد سالم و علاج بیماران

۱۷۷	فصل اول: تدبیر مأكول و مشروب
۱۹۱	فصل دوم: دلک و ریاضت
۱۹۵	فصل سوم: تدبیر استحمام
۱۹۹	فصل چهارم: نوم و یقظه
۲۰۴	فصل پنجم: تدبیر برحسب فصول
۲۱۰	فصل ششم: تدبیر حبلی و مرضه و اطفال
۲۵۸	فصل هفتم: در تدبیر اطفال و جوانان و کهول و مشایخ
۲۶۱	فصل هشتم: علاج بیماران
۲۷۵	فصل نهم: فصد و حجامت
۳۰۳	فصل دهم: قی و اسهال و حقنه

طب ایرانی میراث کهن و ارزشمندی است که از حکمای بزرگ ما و اسطوره‌هایی همچون ابن سینا، رازی، علی ابن عباس، جرجانی و ده‌ها دانشمند بزرگ دیگر به یادگار رسیده است. طب ایرانی مکتب حکمت بنیان و مبتنی بر تجربه و دانش بشری است و با زاویه دید متفاوتی به مقوله سلامت می‌نگرد. وجود هزاران کتاب ارزشمند طبی گواه این مطلب و نشان غنای این مکتب طبی است.

کتاب مفرح القلوب تألیف حکیم محمد ارزانی، شرح مفصل و ارزشمندی بر کتاب قانونچه چغمینی است. قانونچه از قرن هشتم میلادی از کتب مرجع مهم برای مباحث پایه طب سنتی ایرانی بوده است و مقایسه نسخ مختلف، تصحیح و چاپ مفرح القلوب کار بسیار ارزشمندی است که توسط استاد عزیز جناب آقای اسماعیل ناظم و آقای محسن باغبانی به خوبی به انجام رسید. اما، نشر فنی و ادبیات نگارشی خاص این کتاب که از منابع آموزشی رشته طب ایرانی نیز می‌باشد، خواندن روان آن را برای خوانندگان و ازجمله دانشجویان این رشته، کمی دشوار کرده است؛ لذا بر آن شدیم که کار خلاصه و دسته‌بندی این کتاب را به منظور سرعت در خواندن و فهم مطالب آن، انجام دهیم.

در این کتاب سعی شد که ضمن امانت‌داری و حفظ مطالب مهم، ساده‌سازی و دسته‌بندی مطالب نیز انجام شود. باتوجه به حجم کار و ماهیت مطالب و نوع نگارش آن، بدیهی است که این اثر خالی از اشکال نیست؛ لذا از همه خوانندگان و دانش‌پژوهان عزیز استدعا داریم بر ما مهربانانه گذاشته و چنانچه نقطه نظر و یا اصلاحیه‌ای دارند با ما از طریق پست الکترونیک salehi58@gmail.com در میان گذارند.

در انتها بر خود لازم می‌دانیم از همه افرادی که ما را در تهیه و تصحیح و تایپ این کتاب یاری کردند، سپاسگزاری کنیم: جناب آقای دکتر علی اصغر عمادی، آقای مهدی رفیعی، خانم عصمت محمد دوست و خانم مهری صالحی که هرکدام در قسمت‌های مختلف ما را یاری کردند.

و الحمدلله.

دکتر مهدی صالحی، دکتر نفیسه حسینی یکتا، دکتر محمد ستایش